

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

ABDULKADİR ŞİMŞEK VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası	: 2014/11868
Karar Tarihi	: 12/6/2018
Başkan	: Engin YILDIRIM
Üyeler	: Osman Alifeyyaz PAKSÜT Celal Mümtaz AKINCI Muammer TOPAL M. Emin KUZ
Raportör Yrd.	: Gizem Ceren DEMİR KOŞAR
Başvurucular	: 1. Ahmet AKKAYA 2. Akgül AKKAYA 3. Ramazan AKKAYA 4. Esmé DEMİRBAŞ 5. Meryem DOĞAN 6. Nazlıcan ÇİFCİ 7. Neslihan ÇİFCİ
Vekili	: Av. Murat Kemal GÜNDÜZ 8. Ali TANIŞMA 9. Melek TANIŞMA
Vekili	: Av. Huriye KARABACAK DANACI 10. Ekrem TANIŞMA 11. Zekeriya TANIŞMA 12. Zekiye TANIŞMA
Vekilleri	: Av. Huriye KARABACAK DANACI Av. Murat Kemal GÜNDÜZ 13. Azize ATMACA 14. Şeyda ATMACA 15. Kübranur BAŞARAN
Vekilleri	: Av. Suna COŞKUN Av. Murat Kemal GÜNDÜZ 16. Döndü ÖZKAN

- Vekilleri** : 17. Umut ÖZKAN
Av. Yusuf TUNA
Av. Murat Kemal GÜNDÜZ
18. Emircan YİĞİT
19. Saniye YİĞİT
20. Sıla Gül YİĞİT
- Vekilleri** : Av. Zühal SİRKECİOĞLU DÖNMEZ
Av. Murat Kemal GÜNDÜZ
21. İlyas KAVAK
22. Refika KAVAK
23. Serap YAŞAR
24. Serpil CİDECİO
25. Sibel KAVAK
26. Zehra ESİN
- Vekili** : Av. Hacı Ömer ÖZTÜRK
27. Abdulkadir ŞİMŞEK
28. Ahmet Burak AVCI
29. Ayşe ŞİMŞEK
30. Bilal Enes AVCI
31. Dilara KAÇAN
32. Fatma ŞİMŞEK
33. Ferda KAÇAN
34. Mertcan KAÇAN
35. Öztürk AVCI
36. Şerife AVCI
- Vekilleri** : Av. Ufuk Sami HAKVERDİ
Av. Murat Kemal GÜNDÜZ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, sanayi bölgesinde faaliyet gösteren iki ayrı işyerinde aynı gün meydana gelen patlamada ihmalleri bulunduğu ileri sürülen kamu görevlileri hakkında soruşturma izni verilmemesi nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 18/7/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.

7. Başvurucular, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuşlardır.

8. 2014/11869, 2014/11870, 2014/11871, 2014/11872, 2014/11873, 2014/11874, 2014/11875, 2014/11877, 2014/11952, 2015/4971, 2015/8166 ve 2015/18386 numaralı bireysel başvuru dosyalarının aralarında konu yönünden hukuki irtibat bulunması nedeniyle 2014/11868 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmesine, incelemenin 2014/11868 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmesine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

9. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

10. 3/2/2011 tarihinde Ankara'nın Yenimahalle ilçesi Ostim Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan Ö. Hidrolik İmalat San. Tic. Ltd. Şti.nde saat 11.00 sıralarında, Ankara'nın İvedik Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan M. Otomotiv Yedek Parça San. ve Tic. Ltd. Şti.nde saat 19.20'de patlama ve yangın meydana gelmiştir. Aynı gün iki ayrı işyerinde meydana gelen patlamalarda başvurucuların yakınlarının da aralarında bulunduğu yirmi kişi yaşamını yitirmiştir.

11. Ö. Hidrolik İmalat San. Tic. Ltd. Şti. makine imalatı üzerine faaliyette bulunan bir işyeri olup Şirketin Ostim Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü tarafından 23/2/2008 tarihinde verilen 2. sınıf gayrisihhi müessese olarak işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı bulunmaktadır. Anılan işyerinde optik kesme makinesi operatörü tarafından kullanılan oksijen tüplerinin vanasının açılması üzerine patlama meydana gelmiştir. M. Otomotiv Yedek Parça San. ve Tic. Ltd. Şti. ise traktör yedek parça imalatı üzerine faaliyet göstermekte olup Şirketin Yenimahalle Belediye Başkanlığı tarafından 21/10/2001 tarihinde verilen işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı bulunmaktadır. Aynı şekilde oksijen gazı tüplerinin kullanımı sırasında patlama meydana gelmiştir. Patlamaya sebebiyet veren oksijen tüplerinin tedarik edildiği firma ise E. Gaz. San. ve Tic. A.Ş. olup Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından karbondioksit ve oksijen dolum tesisleri için 19/6/2001 tarihinde Şirkete ruhsat verildiği anlaşılmaktadır.

12. Olaya ilişkin olarak Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan soruşturma kapsamında olayın meydana geliş nedenlerinin ve sorumluların belirlenmesi amacıyla bilirkişi raporu alınmıştır. Bir kimya mühendisi iş güvenliği uzmanı, bir makine mühendisi iş güvenliği uzmanı, bir makine mühendisi sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) uzmanı, bir yangın uzmanı, bir elektrik mühendisi ve bir inşaat mühendisinden oluşan bilirkişi heyetinin hazırladığı 29/6/2011 tarihli bilirkişi raporunda; iki ayrı işyerinde meydana gelen patlamaların işyerlerinde kullanılan sanayi tüplerinden kaynaklandığı, anılan tüplerin satın alındığı E. Gaz ve Asgazsan firmaları tarafından içlerine daha önceden doğal gaz dolumu yapılmış olan tüpler boşaltılarak aynı tüplere oksijen doldurulmuş olduğu ve patlamaların bu nedenle meydana geldiği

tespit edilmiştir. Birlikçi raporunda ayrıca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş müfettişleri tarafından yapılması gereken iş güvenliği denetimlerinin yapılmadığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının da piyasa denetim ve gözetimi konularında yapması gerekenleri tam olarak yerine getirmedeğinin anlaşıldığı belirtilmiştir. Raporla, kamu idarelerinin anılan eksikliklerinin patlamayla direkt bir bağlantısı olmadığı, olayda E. Gaz San. ve Tic. A.Ş. yetkilileri ve personelinin sorumlu olduğu kanaatine ulaşıldığı belirtilmiştir.

13. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca E. Gaz San. ve Tic. A.Ş. yetkilileri ve personeli hakkında yürütölen soruşturma ile olayda ihmalleri olduğu şüphesi bulunan kamu görevlileri hakkında yürütölecek soruşturmaların ayrı soruşturma usüllerine tabi olmaları nedeniyle dosyaların tefrikine karar verilmiştir.

14. Mevzuat gereğince patlamaya konu gaz ve kimyasalların üretiminden dağıtımına kadar denetlemekle görevli Sanayi ve Ticaret Bakanlığı görevlileri, işyerlerinde çalışma güvenliğinin sağlanıp sağlanmadığını denetlemekle görevli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı görevlileri, bu işyerlerinin faaliyet gösterdiği Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile Yenimahalle İlçe Belediye Başkanlığı görevlileri, patlamaya konu işyerlerinin genel denetim ve gözetimini yapmakla görevli İvedik ve Ostim Organize Sanayi Bölgeleri yöneticileri ve yetkilileri olan şüpheliler hakkındaki dosya Memur Suçları Bürosuna gönderilmiştir.

A. E. Gaz San. ve Tic. A.Ş. Yetkilileri ve Personeli Hakkında Yürütölen Adli Süreç

15. Meydana gelen patlamalarla ilgili olarak on dokuz kişi hakkında taksirle ölüme ve yaralanmaya neden olma, tehlikeli maddeleri izinsiz olarak bulundurma veya el değıştirme, görevi kötüye kullanma ve yalan tanıklık suçlarından kamu davası açılmıştır. Yargılama aşamasında alınan 10/4/2013 tarihli birlikçi raporunda, kullanım amacına uygun olmayan gazdan kaynaklanan, kullanım şeklinden kaynaklanmayan problem nedeniyle patlamanın gerçekleştiğı ve %100 iş güvenliği sağlansa dahi patlamanın yaşanacağı belirtilmiştir. Raporla ayrıca Sanayi ve Ticaret Bakanlığının, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının, Ostim ve İvedik Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüklerinin, Ankara Büyükşehir Belediye ve Yenimahalle Belediye Başkanlıklarının yetki, denetim, organizasyon hususlarındaki sorumluluklarının patlamanın meydana gelmesinde etkisi bulunmadığı belirtilmiştir.

16. Ankara 10. Ağır Ceza Mahkemesinde yapılan yargılamada 9/9/2015 tarihinde sanık E. Gaz San ve Tic. A.Ş. Ortağı ve Yönetim Kurulu Başkanı K.E., Sorumlu Müdür, sanık Kimya Mühendisi B.K., sanık Sorumlu Müdür Kimya Mühendisi B.E., Satış Müdürü A.B., sanık Rampa Sorumlusu T.K. hakkında mahkûmiyet hükmü kurulmuştur. Dosyanın temyiz incelemesi aşamasında olduğu anlaşılmaktadır. Mahkemenin olayın oluşuna ilişkin kabulü şöyledir:

"...

03/02/2011 tarihinde saat 11.00 sıralarında Ankara Ostim Organize Sanayi Bölgesi ... Caddesi, ... Sokak üzerinde bulunan makine imalatı yapılan sanık A.... Ö....nün şirket ortağı ve temsilcisi, H... Ö... ve sanık A.... Ö....nün ortakları olduğu Ostim Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü tarafından 23/02/2008 tarihinde makine imalatında faaliyet göstermek üzere 2. sınıf gayri sıhhi müessese olarak iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatı verilen Ö... Hidrolik İmalat San ve Tic. Ltd. Şti unvanlı iş yerinde optik kesme makinesi

operatörü ve tüp sorumlusu işçi A.... Ö....nün içinde toplam 12 adet oksijen gazı tüpünün bulunduğu manifold grubunu faaliyete geçirmek için vanasını açtığı sırada olan şiddetli patlama ...[meydana geldiği],

03/02/2011 tarihinde saat 19.20 sıralarında Ankara İvedik Organize Sanayi Bölgesi 24. Cadde üzerinde bulunan 64 nolu traktör yedek parça imalatı ile faaliyet gösteren 4 katlı Yenimahalle Belediye Başkanlığı tarafından 21/10/2011 tarihinde 72 nolu yer için iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatı verilen sanık N... G... 'nin yasal temsilcisi ve sorumlusu olduğu M... San ve Tic. Ltd Şti unvanlı isimli işyerinin giriş kapısı dış mekanında konumlandırılan ve içinde toplam 9 adet oksijen gazı tüpünün bulunduğu, manifold grubu benzer şekilde faaliyet alınırken şiddetli patlama ve yangın meydana geldiği,...

Patlamaların olduğu M... San. ve Tic. Ltd Şti ve Ö...Hidrolik İmalat San ve Tic. Ltd. Şirketlerine E... Gaz San ve Tic. A.Ş. tarafından patlamaya neden olan öncesinde içine CNG (sıkıştırılmış doğalgaz) basıldığı iddia edilen mavi renkli oksijen tüplerinin dolum, satış, kontrol ve sevkiyatlarının yapıldığı sabit [olduğu]...

...

patlamaların oksijen tüplerinden kaynaklandığı, ... patlamanın meydana geldiği firmalardaki imalatlarla kesme ve kaynak işlemlerinde kullanılmak üzere patlamaya neden olan oksijen gazı tüplerinden oluşan manifoldları tüplerin dolumunu ve sevkiyatlarını yapan E. Gaz San ve Tic. A.Ş tarafından 02/02/2011 tarihinde sevkiyatının yapıldığı, ... aşamalarındaki sanık K.E. ve sanık B.E.nin suçu inkara yönelik savunmalarının birbirleri ile çeliştiği ve örtüşmediği dosyanın incelenmesinden anlaşılmaktadır.

..."

B. Memur Suçları Bürosu Tarafından Yürütülen Adli Süreç

1. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

17. 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu'nun 12. maddesinin d bendi uyarınca Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) başkanı ve üyeleri ile Kurum personelinin görevleriyle ilgili işledikleri suçlardan dolayı 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a tabi oldukları anlaşılmaktadır.

18. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı 22/2/2012 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına gönderdiği yazıyla, manifoldlu tüp gruplarının önce doğal gaz dolumu yapıp daha sonra iyi ve yeterli bir şekilde temizlenmeksizin tekrar oksijen dolumu yapılmasından sonra tüplerin içinde kalan eser miktarda doğal gazın oksijenden hafif olması nedeniyle çıkış ağzında sıkışması sonucunda tüp içindeki 200 barlık basınç çıkış vanası kısmında şiddetli sürtünme sonucu oluşan ısıyla gazın %5-15 konsantrasyon aralığında patlamaya tepki vermesi şeklinde gerçekleşen olayda patlamalara sebep olan tüplerin üretimini ve dağıtımını sağlayan E. Firmasının doğal gaz lisansı bulunmamasına rağmen sıkıştırılmış doğal gaz tüpü dolumu ve satışı yaptırdığının anlaşıldığı, 4646 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile EPDK tarafından lisans kapsamı dışında faaliyet gösterenlere verilecek cezaların düzenlendiği, ayrıca LPG üretimi ve dağıtımı konusunda lisans ve denetim görevinin de 2/3/2005 tarihli ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış

Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ile EPDK'ya verildiği, EPDK yetkililerinin E. Firmasının faaliyetleri konusunda denetim ve gözetimi açısından yapmaları gerekenleri tam olarak yerine getirmedikleri gerekçeleriyle konuyla ilgili olarak belirlenecek EPDK yetkilileri hakkında 4483 sayılı Kanun kapsamında soruşturma izni istemiştir.

19. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca yapılan ön incelemede, patlamaya neden olan tüplerin dolumunu yapan E. Gaz San. ve Tic. A.Ş'nin doğal gaz piyasasında faaliyette bulunmak amacıyla herhangi bir lisansının bulunmadığı hatta bu yönde bir başvurusunun dahi olmadığı, patlamanın yaşandığı 3/2/2011 tarihinden önce anılan Şirket hakkında EPDK Başkanlığına ulaşılmış herhangi bir ihbar veya şikâyetin bulunmadığı tespit edilmiştir. E. Gaz San. ve Tic. A.Ş'nin ortakları oldukları anlaşılan K.E. ve Ke. E.nin yüzde elliser oranda pay sahibi olduğu A. Asetilen Gaz San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından 13/12/2010 tarihinde CNG satışı, iletim ve dağıtım lisansı almak için müracaat edilmiş ise de bu Şirkete lisans verilmediği belirtilmiştir.

20. Ön inceleme raporunda; Kuruma lisans müracaatı yapmamış olan ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı farklı bir iş için verilmiş işyerlerinin hangi amaçla kullanıldığının Kurumlarınca bilinmesi veya milyonlarca işyerine bu amaçla denetim yapılmasının imkânsız olduğu, işyerlerinin kendilerine verilen ruhsat kapsamında çalışıp çalışmadığının denetimi veya sorumluluğunun Kurumlarına ait olmadığı, EPDK'nın esas görev ve sorumluluğunun lisans almış gerçek ve tüzel kişilerin piyasa faaliyetlerinin denetlenmesine ilişkin olduğu, somut olayda olduğu gibi hiçbir lisansı olmadan faaliyet gösteren kişilerin bulunup tespit edilmesi gibi bir görev ve sorumluluğun EPDK'ya verilmediği, taşra teşkilatı olmayan Kurumun tüm ülke çapında her an böyle bir araştırma ve tespit içine girmesinin fiilen imkânsız olduğu, Kuruma piyasada lisansız bir şekilde faaliyet gösteren kişilerle ilgili olarak gerekli inceleme, soruşturma ve müeyyideleri uygulama yetkisi ayrıca verilmiş ise de bu tür durumlara müdahalenin ancak mevcut bir ihbar veya şikâyet olması hâlinde söz konusu olacağı gerekçeleriyle görevi ihmal suçlaması ile istenen soruşturma izninin verilmesine gerek bulunmadığı şeklinde görüş bildirilmiştir.

21. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının 4/4/2012 tarihli kararıyla EPDK yetkilileri hakkında soruşturma izni verilmemiştir.

22. Soruşturma izni verilmemesi kararının başvuruçulara tebliğ edilmediği anlaşılmaktadır. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından, atılı suçun işlendiğine dair yeterli ve inandırıcı delil elde edilemediği gerekçesiyle soruşturma izni verilmemesi kararına karşı itiraz yoluna gidilmeksizin 9/6/2014 tarihinde işlemden kaldırma kararı verilmiştir.

23. İşlemden kaldırma kararının tebliğ edilmesi neticesinde soruşturma izni verilmemesi kararına karşı başvuruçular tarafından itiraz edilmesi üzerine Danıştay Birinci Dairesinin 8/10/2015 tarihli kararıyla "*isnat edilen eylemin soruşturma yapılmasını gerektirecek nitelikte bulunmadığı*" gerekçesiyle itirazın reddine karar verilmiştir.

24. Anılan kararın 2/11/2015 tarihinde kendilerine tebliğ edilmesinin ardından başvuruçular 2/12/2015 tarihinde 2015/18386 sayılı bireysel başvuruyu yapmışlardır.

2. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

25. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş müfettişlerinin patlamalar öncesinde yapmaları gereken denetimlerle E., M. ve Ö. firmalarındaki iş sağlığı ve

güvenliği açısından eksik ve yanlış uygulamaları tespit etmekle görevli oldukları, dolayısıyla ilgili denetim görevlileri hakkında söz konusu patlamalarla bağlantılı iddiaya konu görevi ihmal suçunun görev sırasında ve görev nedeniyle işlendiğinin anlaşıldığı gerekçesiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı denetim görevlileri hakkında Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma izni istenmiştir.

26. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan'ının 24/5/2012 tarihli kararıyla meydana gelen patlama ile denetim arasında uygun illiyet bağının bulunmadığı gerekçesiyle şikâyetin işleme konulmamasına karar verilmiştir.

27. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 9/6/2014 tarihinde anılan şikâyete ilişkin olarak atılı suçun işlendiğine dair yeterli ve inandırıcı delil elde edilemediği gerekçesiyle itiraz yoluna gidilmeksizin işlem den kaldırma kararı verilmiştir.

28. İşleme konulmama kararına karşı başvuru tarafından itiraz edilmesi üzerine Danıştay Birinci Dairesinin 16/9/2014 tarihli kararıyla dosyada bulunan bilgi ve belgelerden şikâyetin 4483 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca ön inceleme yapılmasını gerektirecek nitelikte olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle şikâyetin işleme konulmamasına ilişkin kararın kaldırılmasına karar verilmiştir.

29. Anılan karar üzerine Eski İş Teftiş Ankara Grup Başkanı Ç.D.A. hakkında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca ön inceleme başlatılmıştır.

30. Yapılan ön incelemede, sözü edilen işyerlerinde 2007 yılından kaza tarihine kadar denetim yapılmadığının anlaşıldığının ancak 29/6/2011 tarihli bilirkişi heyeti raporunda iş müfettişleri tarafından denetim yapılmamasının olayın meydana gelmesi ile direkt bağlantısı olmadığının belirtildiği, iş sağlığı ve güvenliği yönünden gerekli önlemlerin alınmasının öncelikle işverenin sorumluluğunda olduğu, denetim elemanı sayısı ile mevcut işyerleri sayısı karşılaştırıldığında tüm işyerlerine yönelik kapsamlı ve işlevsel denetim yapılmasına fiilen olanak bulunmadığı, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından da şikâyete ilişkin işlem den kaldırma kararı verilmiş olduğu, olayda görevi kötüye kullanma ya da ihmal suçunun varlığından bahsedilemeyeceği gerekçeleriyle soruşturma izni verilmemesinin uygun olacağı kanaati belirtilmiştir.

31. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan'ının 30/12/2014 tarihli kararıyla Eski İş Teftiş Ankara Grup Başkanı Ç.D.A. hakkında soruşturma izni verilmemesine karar verilmiştir.

32. Danıştay Birinci Dairesince 12/3/2015 tarihinde; 29/6/2011 tarihli bilirkişi raporunda işyerlerinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş müfettişlerince 2007 yılından beri denetlenmediğinin tespit edildiği ancak denetim yapılmamış olmasının kazanın meydana gelmesiyle bir bağlantısının olmadığı tespit edildiği, bu bilirkişi raporunda soruşturma izni istenen kişi hakkında bir sorumluluk tespiti yapılmadığı, ilgiliye isnat edilen eylemin hakkında soruşturma yapılmasını gerektirecek nitelikte olmadığı gerekçesiyle başvuru tarafından itiraz reddedilmiştir.

33. Anılan karar 17/4/2015 tarihinde başvuruca tebliğ edilmiştir. Başvuruca anılan karara karşı 15/5/2015 tarihinde 2015/8166 sayılı başvuruyu yapmışlardır.

3. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

34. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 24/2/2012 tarihli yazısıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İl Müdürlüklerinin TS 7450 standartlarına göre basınçlı gaz tüpleri

periyodik muayene, deney, bakım ve tamir için gerekli araştırmayı yaparak yeterlilik belgesi vermekle görevli olduğu, patlamaya sebep olan tüplerin üretimi ve dağıtımını sağlayan E. Gaz Sanayi ve Tic. A.Ő. ye ait tüplerle ilgili olarak TSE İmalatçı Yeterlilik Belgesi'nin en son yapılan vizesinin 21/11/2006 tarihli olduğu, Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğünce 21/11/2006 tarihinden sonra E. Gaz Sanayi ve Tic. A.Ő. ile ilgili böyle bir denetimin yapılmadığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının ilgili birimlerinin ruhsat/lisans verdiği firmalarda ve piyasa denetimi ile gözetimi konularında yapması gerekenleri tam olarak yerine getirmediği, kaldı ki sanayi bölge ve sitelerinin denetlenmesi görevinin de Sanayi ve Ticaret Bakanlığının ilgili birimlerine ait olduğu, Ankara Sanayi ve Ticaret İl Müdürü ile Müdürlük görevlileri hakkında söz konusu patlamalarla bağlantılı görevi ihmal suçunun görev sırasında ve görev nedeniyle işlendiğinin anlaşıldığı gerekçeleriyle soruştırma izni talep edilmiştir.

35. Yapılan n incelemede kaza tarihinde TS 7450 standardının yürürlükte olduğu, periyodik denetimle ilgili işlemlerin bu standarda göre yapılması gerektiği, periyodik muayenedeki amacın tüpün içindeki gazın kalite ve niteliği olmayıp dolum yapılacak tüplerin üzerinde tüpün mukavemetini azaltacak korozyon, çizik, ezilme, delinme vb. hususların olup olmadığı yönünde olduğu, Basınçlı Gaz Tüplerinin Periyodik Muayene, Deney, Tamir ve Bakım Yeterlilik Belgesi'nin iki yıllığına vize edildiği, standart kapsamındaki basınçlı gaz tüplerinin standartta belirtilen sürelerde periyodik muayenesinin bahse konu yeterlilik belgesine sahip dolum şirketleri tarafından yapılmakta olduğu, İl Müdürlüğünce adı geçen firmaya 24/5/1999 tarihinde yeterlilik belgesi verilmiş olduğu, İl Müdürlüğü personeli tarafından vize edilmeden önce dolum tesisine gidilerek gerekli kontrollerin yapıldığı, tutanağa bağlanmak suretiyle düzenli olarak ikişer yıllık aralıklarla 18/5/2001, 15/5/2003, 18/5/2005, 7/5/2007, 20/4/2009, 4/4/2011, 13/7/2011 tarihlerinde vize edildiği, İl Müdürlüğünün sadece tüpün dış kısmını denetleyebildiği, içindeki gazı denetleme yetkisinin bulunmadığı gerekçeleriyle soruştırma izni verilmemesinin uygun olacağı yönünde kanaat bildirilmiştir.

36. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından 26/4/2012 tarihinde Ankara Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü M.D. hakkında soruştırma izni verilmemesine karar verilmiştir.

37. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 9/6/2014 tarihinde anılan Őikyete ilişkin olarak atılı suçun işlendiğine dair yeterli ve inandırıcı delil elde edilemediği gerekçesiyle itiraz yoluna gidilmeksizin işlemden kaldırma kararı verilmiştir.

38. Başvuruların soruştırma izni verilmemesi kararına karşı itirazları zerine Ankara Bölge İdare Mahkemesinin 28/1/2015 tarihli kararıyla itirazın reddine karar verilmiştir.

39. Anılan kararın 16/2/2015 tarihinde kendilerine tebliğ edilmesi üzerine başvurular otuz günlük başvuru süresi içinde, 18/3/2015 tarihinde 2015/4971 sayılı bireysel başvuruyu yapmışlardır.

4. evre ve Orman Bakanlığı

40. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından ayrıca evre ve Orman Bakanlığı denetim görevlileri hakkında da soruştırma izni istendiği, evre ve Orman Bakanlığı tarafından soruştırma izni verilmemesine karar verildiği anlaşılmaktadır. Anılan karara itiraz edilip edilmediğine ve sürece ilişkin dosya kapsamında bilgi belge bulunmayıp başvuruların bu karar yönünden bireysel başvuruları da bulunmamaktadır.

C. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının Kararı

41. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca 9/6/2014 tarihinde, haklarında ön inceleme talep edilmiş olan Ankara Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü M.D., EPDK denetim görevlileri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı denetim görevlileri ile Çevre ve Orman Bakanlığı denetim görevlileri hakkında "*ilgililerin atılı görevi kötüye kullanma veya görevi ihmal suçunu işlediklerine dair yeterli ve inandırıcı delil elde edilememesi*" gerekçesiyle soruşturma izni verilmemesi işlemlerine karşı itiraz yoluna gidilmeksizin işlemden kaldırma kararı verilmiştir.

42. Aynı kararda; Ostim ve İvedik Organize Sanayi Bölgesi yöneticisi on şüpheli hakkında, bilirkişi raporunda anılan kişilere atfedilen bir kusur bulunmaması ve anılan kişilerin eylemleri ile patlama arasında illiyet bağı bulunmaması nedenleriyle kovuşturmayaya yer olmadığına karar verilmiştir. Başvurucuların kovuşturmayaya yer olmadığına dair karara karşı yaptıkları itiraz Ankara 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 3/11/2014 tarihli kararıyla reddedilmiş olup bireysel başvuru kapsamında bu karara ilişkin bir şikâyet bulunmamaktadır.

43. Soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararların başvurularda tebliğ edilmediği anlaşılmış olup başvurucular, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 9/6/2014 tarihli işlemde kaldırma kararının kendilerine tebliğ edilmesi üzerine bu kararlardan haberdar olduklarını beyan ederek bu tarihten sonra anılan kararlara karşı itiraz yoluna başvurmuşlardır.

D. Tazminat ve Tam Yargı Davaları

44. Başvuruculardan Emircan Yiğit, Saniye Yiğit ve Sıla Gül Yiğit 3/2/2012 tarihinde, Ankara 8. İş Mahkemesinde Ö. Hidrolik İmalat San. Tic. Ltd. Şti., E. Gaz San. ve Tic. A.Ş., Ostim Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Asgazsan Asetilen Gaz. San. Tic. Ltd. Şti ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı aleyhine tazminat davası açmıştır.

45. Mahkemenin 21/11/2012 tarihli kararıyla, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile Bilim ve Sanayi Teknoloji Bakanlığı yönünden davanın idari yargıda açılacak tam yargı davasıyla sonuçlandırılması mümkün olduğundan bu davalılar yönünden dosyanın tefriki ile dava şartı yokluğundan reddine karar verilmiştir. Anılan karara karşı yapılan temyiz istemi Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 30/4/2013 tarihli kararıyla süre aşımı nedeniyle reddedilmiştir.

46. Açılan tazminat davasının diğer davalılar yönünden Ankara 8. İş Mahkemesinde devam ettiği anlaşılmaktadır.

47. Başvuruculardan Emircan Yiğit, Saniye Yiğit ve Sıla Gül Yiğit 2/3/2016 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı aleyhine tam yargı davası açmıştır. Anılan davada Ankara 4. İdare Mahkemesince 12/4/2018 tarihinde davanın reddine karar verilmiştir. Dosyanın temyiz incelemesinin devam ettiği anlaşılmaktadır.

48. Diğer başvurucuların da tam yargı davası yoluna başvurmuş oldukları Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında belirtilmiş olup davaların hangi idare mahkemesi önünde ve hangi esas numarasına kayıtlı olduğuna ilişkin olarak dosya kapsamında bilgi ve belge bulunmamaktadır.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

49. 4646 sayılı Kanun'un "Yaptırımlar ve yaptırımların uygulanmasındaki usul" kenar başlıklı 9. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Kurul, doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren gerçek veya tüzel kişilere yapacağı yazılı ihtarla rağmen mevzuata aykırı durumlarını devam ettirenlere aşağıdaki yaptırım ve cezaları uygular:

...

f) Piyasada lisans kapsamı dışında faaliyet gösterildiğinin saptanması halinde, altıyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve on beş gün içinde kapsam dışı faaliyetin veya aleyhe faaliyetin durdurulması ihtar edilir.

...."

50. 4646 sayılı Kanun'un 12. maddesinin (d) bendi şöyledir:

"... Görevleri ile ilgili olarak suç işleyen Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeli kamu görevlileri gibi cezalandırılır. Kurul üyeleri ve personeline karşı işlenen suçlar kamu görevlilerine karşı işlenmiş sayılır. Görevleri ile ilgili olarak suç işleyen Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeli hakkında soruşturma ve kovuşturmalar 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre yapılır."

51. 5307 sayılı Kanun'un "İdari para cezaları" kenar başlıklı 16. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"...

Bu Kanuna göre;

a) Aşağıdaki hâllerde sorumlulara beşyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir:

1) Lisans almaksızın lisansa tâbi faaliyetlerin yapılması.

..."

52. 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 91. ve 92. maddelerinin ilgili kısımları şöyledir:

"Madde 91- Devlet, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izler, denetler ve teftiş eder. Bu ödev Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı ihtiyaca yetecek sayı ve özellikte teftiş ve denetlemeye yetkili iş müfettişlerince yapılır.

...

Madde 92 - 91 inci madde hükmünün uygulanması için iş hayatının izlenmesi, denetlenmesi ve teftişiyle ödevli olan iş müfettişleri, işyerlerini ve eklentilerini, işin yürütülmesi tarzını ve ilgili belgeleri, araç ve gereçleri, cihaz ve makineleri, ham ve işlenmiş maddelerle, iş için gerekli olan malzemeyi 93 üncü maddede yazılı esaslara uyararak gerektiği zamanlarda ve işçilerin yaşamına, sağlığına, güvenliğine, eğitimine, dinlenmesine veya oturup yatmasına ilişkin tesis ve tertipleri her zaman görmek, araştırmak ve incelemek ve bu Kanunla suç sayılan eylemlere rastladığı zaman bu hususta

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çıkarılacak İş Teftişi Tüzüğünde açıklanan şekillerde bu halleri önlemek yetkisine sahiptirler.

..."

53. 9/1/1985 tarihli ve 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Görev" kenar başlıklı 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görevleri şunlardır:

...

h) (Değişik : 15/5/2008-5763/30 md.) İş sağlığı ve güvenliğinin sağlayacak tedbirlerin uygulanmasını izlemek,

..."

54. 4483 sayılı Kanun'un "Amaç" kenar başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtmek ve izlenecek usulü düzenlemektir."

55. 4483 sayılı Kanun'un "Olayın yetkili mercie iletilmesi, işleme konulmayacak ihbar ve şikayetler" kenar başlıklı 4. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Cumhuriyet başsavcuları, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikayet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve hakkında ihbar veya şikayette bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler.

Diğer makam ve memurlarla kamu görevlileri de, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini ihbar, şikayet, bilgi, belge veya bulgulara dayanarak öğrendiklerinde durumu izin vermeye yetkili mercie iletirler.

(Değişik üçüncü fıkra: 17/7/2004-5232/2 md.) Bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi, iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması zorunludur.

(Değişik dördüncü fıkra: 17/7/2004-5232/2 md.) Üçüncü fıkradaki şartları taşımayan ihbar ve şikâyetler Cumhuriyet başsavcuları ve izin vermeye yetkili merciler tarafından işleme konulmaz ve durum, ihbar veya şikâyetle bulunana bildirilir. Ancak iddiaların, sıhhati şüpheye mahal vermeyecek belgelerle ortaya konulmuş olması halinde ad, soyad ve imza ile iş veya ikametgâh adresinin doğruluğu şartı aranmaz. Başsavcılar ve yetkili merciler ihbarcı veya şikâyetçinin kimlik bilgilerini gizli tutmak zorundadır."

56. 4483 sayılı Kanun'un "Ön inceleme" kenar başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"İzin vermeye yetkili merci, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlediğini bizzat veya yukarıdaki maddede yazılı şekilde öğrendiğinde bir ön inceleme başlatır."

57. 4483 sayılı Kanun'un "Ön inceleme yapanların yetkisi ve rapor" kenar başlıklı 6. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercinin bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar. Ön inceleme birden çok kişi tarafından yapılmışsa, farklı görüşler raporda gerekçeleriyle ayrı ayrı belirtilir.

Yetkili merci bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur."

58. 4483 sayılı Kanun'un "İtiraz" kenar başlıklı 9. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını Cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikâyetçiye bildirir.

Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikâyetçi, izin vermeye yetkili merciler tarafından verilen işleme koymama kararına karşı da şikâyetçi itiraz yoluna gidebilir...

... verilen kararlar kesindir."

B. Uluslararası Hukuk

59. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "İnsan haklarına saygı yükümlülüğü" kenar başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Yüksek Sözleşmeciler Tarafından kendi yetki alanları içinde bulunan herkesin, bu Sözleşme'nin birinci bölümünde açıklanan hak ve özgürlüklerden yararlanmalarını sağlarlar."

60. Sözleşme'nin "Yaşam hakkı" kenar başlıklı 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur..."

61. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Sözleşme'nin 2. maddesi 1. maddesiyle birlikte yorumlandığında devletin yaşam hakkı kapsamındaki bir olayı etkili soruşturma yükümlülüğünün bulunduğunu kabul etmiştir (*McCann ve diğerleri/Birleşik Krallık* [BD], B. No: 18984/91, 27/9/1995, § 161). AİHM, yaşam hakkı kapsamında incelediği *McCann ve diğerleri/Birleşik Krallık* başvurusunda verdiği kararla devletin etkili soruşturma yükümlülüğü bulunduğunu ilk kez belirgin bir şekilde karar altına almıştır.

62. AİHM'e göre bu yükümlülük, sadece bir kamu görevlisinin eylemi veya ihmali sonucu meydana gelen ölüm olayları açısından geçerli değildir (*Salman/Türkiye* [BD], B. No: 21986/93, 27/6/2000, § 105; *Can ve diğerleri/Türkiye* (k.k.), B. No: 27446/12, 25/11/2014, § 37). Devletin doğal olmayan her ölüm olayında -öldürmeme ya da yaşamı korumama yükümlülüklerini ihlal etmemiş olsa da- gerçekleşen ölümün

sebebini ve varsa sorumlularını ortaya çıkarmaya yönelik etkili bir soruşturma yapma yükümlülüğü vardır.

63. AİHM'e göre, kasten gerçekleştirilen ölümlerde etkili bir cezai soruşturma yürütme zorunluluğu bulunmakla birlikte ihmal nedeniyle meydana gelen ölüm olaylarına ilişkin davalar açısından farklı bir yaklaşımın benimsenmesi gerekir. Buna göre yaşam hakkının veya fiziksel bütünlüğün ihlaline kasten sebebiyet verilmemiş ise *etkili bir yargısal sistem kurma* yönündeki pozitif yükümlülük her olayda mutlaka ceza davası açılmasını gerektirmez. Mağdurlara hukuki, idari ve hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olması yeterli olabilir (*Vo/Fransa* [BD], B. No: 53924/00, 8/7/2004, § 90; *Mastromatteo/İtalya* [BD], B. No: 37703/97, 24/10/2002, §§ 90, 94, 95; *Calvelli ve Cigliò/İtalya* [BD], B. No: 32967/96, 17/1/2002, § 51).

64. AİHM; yaşam hakkının ihlaline kasten sebebiyet verilmediği olaylarda kullanılabilir bir denetim yolu bulunup da başvuru yollarının bu yolların tamamını kullandıkları durumlarda etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğünün yerine getirilebilmesi için söz konusu yolların tamamının etkili yürütülmesi gerektiğini, bu nedenle incelemenin sadece devletin bu yollardan herhangi biriyle etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğünü yerine getirmediğini denetlemekten ibaret olacağını belirtmiştir (*Anna Todorova/Bulgaristan*, B. No: 23302/03, 24/5/2011, § 74; *Nurettin Demir ve Çiçek Demir/Türkiye* (k.k.), B. No: 34885/06, 13/11/2012, § 71).

65. Bununla birlikte AİHM; ihmal suretiyle meydana gelen ölüm olaylarında kamu görevlilerinin bu konuda muhakeme hatasını veya dikkatsizliği aşan bir ihmali olduğu, başka bir ifadeyle olası sonuçların farkında olmalarına rağmen kendilerine verilen yetkileri göz ardı ederek tehlikeli bir faaliyet nedeniyle oluşan riskleri bertaraf etmek için gerekli ve yeterli önlemleri almadıkları durumlarda -bireyler kendi inisiyatifleriyle ne gibi hukuk yollarına başvurmuş olursa olsun- insanların hayatının tehlikeye girmesine neden olan kişiler aleyhine hiçbir suçlamada bulunulmamasının ya da bu kişilerin yargılanmamasının yaşam hakkının ihlaline neden olabileceğine karar vermiştir (*Öneryıldız/Türkiye* [BD], B. No: 48939/99, 30/11/2004, § 93; *Budayeva ve diğerleri/Rusya*, B. No: 15339/02, 20/3/2008, § 140).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

66. Mahkemenin 12/6/2018 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları ve Bakanlık Görüşü

67. Başvurucular, kamu görevlilerinin denetim görevlerini yerine getirmemiş olduklarına ilişkin tespitler bulunmasına karşın soruşturma izni verilmemesi ve bu kararlar üzerine işlem denetim kararı verilmesi nedenleriyle kamu görevlileri hakkında yürütülen adli sürecin sona erdiğini belirterek meydana gelen ölümlere ilişkin sorumluluğu bulunan kamu görevlileri hakkında etkili soruşturma yürütülmemesi nedeniyle yaşam hakkı, adil yargılanma hakkı ve etkili başvuru haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

68. Bakanlık görüşünde; başvurucuların adil yargılanma hakkına ilişkin şikâyetleri bulunmakla birlikte iddiaların yaşam hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği, ihmal nedeniyle ölüme sebebiyet verilmesine ilişkin başvurular ile kasıtlı öldürmeler arasında etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğü bakımından farklılık olduğu ve ihmal suretiyle ölüme sebebiyet verme olaylarında mağdurlara hukuki, idari ve hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olmasının yeterli görülebileceği, somut

olayda meydana gelen patlamalara ilişkin derhâl soruşturma başlatılarak delillerin toplandığı bir kısım kişi hakkında kamu davasının açıldığı, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yeterli delil elde edilemediği gerekçeleriyle kamu görevlileri hakkında soruşturma izni verilmemesi kararlarına karşı itiraz yoluna gidilmeksizin işlemden kaldırma kararı verildiği hususları belirtilmiştir.

69. Başvurucular; Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında, tam yargı davası yoluna başvurmuş olduklarını ancak yirmi kişinin ölümüyle neticelenen bu vahim olayda etkili yolun ceza yargısı olduğunu ve somut başvurunun soruşturma izni verilmemesi kararları üzerine verilen işlemden kaldırma kararına yönelik olduğunu belirtmişlerdir.

B. Değerlendirme

70. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" kenar başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

71. Anayasa'nın 5. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Devletin temel amaç ve görevleri, ... Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."

72. Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen yaşam hakkı, Anayasa'nın 5. maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde devlete pozitif ve negatif ödevler yükler (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 50).

73. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucuların yakınlarının ölümüyle sonuçlanan olaya ilişkin olarak yürütülen ceza soruşturmasının etkili olmadığı yönündeki şikâyetlerinin tamamı yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiği iddiası kapsamında incelenmiştir. Tüplerin dolum ve teminini yapan Şirketin yöneticileri ile çalışanlarına yönelik adli süreç devam etmekte olup başvurucuların bu sürece ilişkin bir şikâyetleri de bulunmamaktadır. İnceleme, kamu görevlilerine ilişkin yürütülen süreç ile sınırlı olarak yapılacaktır.

1. Başvurucular Öztürk Avcı, Ahmet Burak Avcı, Mertcan Kaçan, Dilara Kaçan ve Meryem Doğan Yönünden

74. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasında; ancak ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenlerin bireysel başvuru hakkına sahip oldukları kurala bağlanmıştır. Yaşam hakkının doğal niteliği gereği, yaşamını kaybeden kişi açısından bu hakka yönelik bir başvuru ancak yaşanan ölüm olayı nedeniyle ölen kişinin mağdur olan yakınları tarafından yapılabilecektir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 41).

75. Ölen kişi adına başvuru yapabilecek kişiler, ihlalden etkilenen ya da ihlalin tespitinde menfaati olan kişilerdir. Bunlar ebeveyn, eş ve çocuklar gibi yakın

akrabalar olabileceği gibi -her somut olayda yeniden değerlendirilmek üzere- ölen kişi ile yakın ilişki içinde olduğunu ortaya koyan kişilerin de başvuru hakkına sahip olduğuna karar verilebilir.

76. Somut olayda başvuruçulardan Öztürk Avcı'nın ölenin kız kardeşinin eşi (eniştesi) olduğu anlaşılmaktadır. Kız kardeş hayatta olup dosyada her ikisinin başvuruçusu sıfatı bulunmaktadır. Ahmet Burak Avcı, Mertcan Kaçan ve Dilara Kaçan ölenin kız kardeşinin çocukları (yeğenleri) ve Meryem Doğan ölenin eski eşidir. Anılan başvuruçular, ölenler ile yakın kişisel ilişki durumlarına ilişkin özel bir durum ortaya koymamışlardır. Anılan müteveffaların daha yakın akrabalarının da dosyada başvuruçusu sıfatıyla yer almaları karşısında bu kişilerin ihlalden etkilenen ya da ihlalin tespitinde menfaati olan kişiler olarak kabul edilmelerinde hukuki bir yarar görülmemiştir.

77. Açıklanan gerekçelerle mağdurluk statülerinin bulunmadığı anlaşıldığından başvuruçular Öztürk Avcı, Ahmet Burak Avcı, Mertcan Kaçan, Dilara Kaçan ve Meryem Doğan yönünden başvurunun *kişi bakımından yetkisizlik* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Başvuruçusu Ferda Kaçan Yönünden

78. 6216 sayılı Kanun'un *"Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi ve şartları"* kenar başlıklı 48. maddesinin (5) numaralı fıkrası şöyledir:

"(5) Kabul edilebilirlik şartları ve incelemesinin usul ve esasları ile ilgili diğer hususlar İçtüzükle düzenlenir."

79. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 80. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Bölümler ya da Komisyonlarca yargılamanın her aşamasında aşağıdaki hâllerde düşme kararı verilebilir:

...

ç) Bölümler ya da Komisyonlarca saptanan herhangi bir başka gerekçeden ötürü, başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden görülmemesi.

(2) Bölümler ya da Komisyonlar; yukarıdaki fıkra da belirtilen nitelikteki bir başvuruyu, Anayasanın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi ya da insan haklarına saygının gerekli kıldığı hâllerde incelemeye devam edebilir."

80. Müteveffanın kız kardeşinin eski eşi olan başvuruçusu Ferda Kaçan'ın başvuru tarihinden sonra 5/2/2018 tarihinde yaşamını yitirdiği anlaşılmıştır. Başvuruçusu Ferda Kaçan yönünden başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden bulunmamaktadır.

81. Açıklanan gerekçelerle başvuru yapılmasından sonra vefat eden başvuruçusu Ferda Kaçan yönünden düşme kararı verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

3. Diğer Başvuruçular Yönünden

82. Diğer başvuruçular müteveffaların anneleri, babaları, kardeşleri, eşleri ve çocuklarıdır. Bu nedenle başvuru ehliyeti açısından bir eksiklik bulunmamaktadır. Başvuruda, bu başvuruçular yönünden başvuru ehliyeti bakımından bir eksiklik bulunmamakta ise de başvurunun diğer kabul edilebilirlik koşulları bakımından ayrıca incelenmesi gereklidir.

a. Genel İlkeler

83. Devletin yaşam hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülüklerinin usule ilişkin yönü, doğal olmayan her ölüm olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili bir soruşturma yürütülmesini gerektirmektedir. Yürütülecek bu soruşturmanın temel amacı yaşam hakkını koruyan hukukun etkili bir şekilde uygulanmasını, kamu görevlilerinin müdahalesiyle veya onların sorumlulukları altında meydana gelen ya da diğer bireylerin fiilleriyle gerçekleşen ölümler nedeniyle ilgililerin hesap vermelerini sağlamaktır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 54).

84. Yaşam hakkına ilişkin usule yönelik bu yükümlülük olayın niteliğine bağlı olarak cezai, hukuki ve idari nitelikte soruşturmalarla yerine getirilebilir. Kasten veya kötü muamele sonucu meydana gelen ölüm olaylarında Anayasa'nın 17. maddesi gereğince devletin sorumluların tespitini ve cezalandırılmalarını sağlayabilecek nitelikte bir cezai soruşturma yürütme yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu tür olaylarda idari soruşturmalar ve tazminat davaları sonucunda idari bir yaptırım veya tazminata hükmedilmesi ihlali gidermek, dolayısıyla mağdur sıfatını ortadan kaldırmak için yeterli değildir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 55).

85. Kasıtlı olmayan fiiller nedeniyle meydana gelen ölüm olaylarına ilişkin soruşturma yükümlülüğü açısından farklı bir yaklaşım benimsenebilir. Bu kapsamda yaşam hakkının veya vücut bütünlüğünün ihlaline kasten sebebiyet verilmediği durumlarda pozitif yükümlülük her olayda mutlaka ceza davası açılmasını gerektirmez. Mağdurlara hukuki, idari ve hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olması yeterli olabilir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 59).

86. Bununla birlikte kasıtlı olmayan fiiller nedeniyle meydana gelen ölüm olaylarında kamu makamlarının muhakeme hatası, dikkatsizliği aşan bir kusuru olduğu yani olası sonuçların farkında olmalarına rağmen söz konusu makamların kendilerine verilen yetkiler kapsamında tehlikeli bir faaliyet nedeniyle oluşan riskleri bertaraf etmek için gerekli ve yeterli önlemleri almadığı durumlarda -ilgililer diğer hukuk yollarına başvurmuş olsalar dahi- kişilerin hayatının tehlikeye girmesine neden olanlar hakkında bir ceza soruşturması yürütülmesi gerekir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 60).

87. Diğer taraftan ceza soruşturmasının amacı, yaşam hakkını koruyan hukukun etkili bir şekilde uygulanmasını ve sorumluların hesap vermesini sağlamak olmakla birlikte bu yükümlülük kesin olarak bir sonuç elde etmeyi değil uygun araçların kullanılmasını gerektirir. Anayasa'nın 17. maddesi başvuruculara üçüncü kişileri bir suç nedeniyle yargılatma ya da cezalandırma hakkı vermediği gibi devlete tüm yargılamaları mahkûmiyetle sonuçlandırma ödevi de yüklemes (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 56).

88. Kamu görevlilerinin görevlerini devlet adına ifa etmeleri ve görevlerinin ifası ile ortaya çıkan birtakım durumlarla bağlantılı olarak sık sık şikâyet edilme ve soruşturma tehdidi altında olma riski ile karşı karşıya olmaları nedeniyle haklarında adli soruşturma yürütülmesinin belirli bir makamın iznine bağlanması, hukuk devletinde makul görülebilir (*Hidayet Enmek ve Eyüpsabri Tinaş*, B. No: 2013/7907, 21/4/2016, § 106).

89. Nitekim Anayasa'nın 129. maddesinin altıncı fıkrasında, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılmasının -kanunla belirlenen istisnalar dışında- kanunun gösterdiği idari mercinin iznine bağlı olduğu hüküm altına alınmıştır (*Hidayet Enmek ve Eyüpsabri Tinaş*, § 107).

90. Anayasa'nın bütünlüğü ilkesi çerçevesinde Anayasa kurallarının bir arada ve hukukun genel ilkeleri gözönünde tutularak uygulanması zorunlu olduğundan etkili soruşturma yükümlülüğünü ve kamu görevlilerinin soruşturulmasının izin şartına bağlı olmasını düzenleyen kurallar bütünüün birbiriyle uyumlu bir şekilde yorumlanması gereklidir (*Hidayet Enmek ve Eyüpsabri Tınas*, § 108).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

91. Somut olayda başvurucular, yaşam hakkının kasten ihlal edildiğini ileri sürmemiş olup başvurucuların yakınlarının ölümüne kasten sebebiyet verildiği izlenimi edinilmesini gerektirecek bir unsur da saptanmamıştır. Başvurucular, kamu görevlileri tarafından yapılması gereken denetimin zamanında yerine getirilmemiş olduğunun tespit edilmesi karşısında soruşturma izni verilmemesi ve akabinde işlem den kaldırma kararları ile adli sürecin sona ermesi ve kamu görevlilerinin cezalandırılmaması nedenleriyle yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

92. Genel ilkeler kısmında açıklandığı üzere kasıtlı olmayan eylemler nedeniyle meydana gelen ölüm ve yaralanmalara ilişkin her olayda etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğünün yerine getirilmesi için mutlaka etkili bir ceza yargılaması yürütülmesi gerekmektedir. Ancak eylem kasıtlı olmasa dahi ölüm olayı kamu makamlarının muhakeme hatası, dikkatsizliği aşan bir kusuru sonucu yani olası sonuçların farkında olmalarına rağmen söz konusu makamların kendilerine verilen yetkiler kapsamında tehlikeli bir faaliyet nedeniyle oluşan riskleri bertaraf etmek için gerekli ve yeterli önlemleri almaması sonucu meydana gelmiş ise mutlaka etkili bir ceza soruşturması yürütülmesi gerekecektir.

93. Bu durumda öncelikle çözümlenmesi gereken husus, somut olayda yaşam hakkı kapsamında devletin *etkili bir yargısal sistem kurma* yönündeki pozitif yükümlülüğünün mutlaka etkili bir ceza soruşturması yürütülmesini gerektirip gerektirmediğidir.

94. Bu durumda kamu görevlilerine atfedilen kusur ve ihmalin kapsamının tüm boyutlarıyla ortaya konması gerekmektedir.

i. EPDK Yetkilileri Yönünden

95. Yapılan incelemelerde E. Firmasının, doğal gaz faaliyetinde bulunmak için lisansı bulunmamasına rağmen oksijen dolumu için üretilmiş ve bu amaçla kullanılmakta olan tüplere doğal gaz dolumu yaptırdığı, daha sonra bu tüpler boşaltılarak içlerine oksijen gazı doldurduğu ve bu şekilde oksijen tüplerini imalat için kullanan ve patlamaların gerçekleştiği firmalara sattığı ve tüplerin içinde kalan doğal gaz nedeniyle patlamaların gerçekleştiği tespit edilmiştir.

96. 4646 sayılı Kanun'da lisans kapsamı dışında faaliyet gösterenlere EPDK tarafından verilecek cezalar düzenlenmiş olup ayrıca LPG üretimi ve dağıtımı konusunda lisans ve denetim görevinin de 5307 sayılı Kanun ile EPDK'ya verildiği anlaşılmaktadır. EPDK yetkililerine atfedilen kusur, E. Firmasının faaliyetleri konusunda denetim ve gözetim açısından yapılması gerekenlerin tam olarak yerine getirilmemesi sonucu anılan Firmanın lisanssız şekilde doğal gaz ile ilgili faaliyet gösterdiğinin tespit edilememiş olmasıdır. Başka bir ifade ile lisansı bulunmaksızın tüplere doğal gaz dolumu yapan firma üzerinde denetim yapılmaması ve mevzuatta verilen yaptırım yetkilerinin uygulanmaması nedeniyle EPDK yetkilileri hakkında etkili bir ceza soruşturması yürütülmemesinden şikâyetçi olunmaktadır.

97. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca yapılan incelemelerde patlamaya neden olan tüplerin dolumunu yapan E. Gaz San. ve Tic. A.Ş.'nin doğal gaz piyasasında faaliyette bulunmak amacıyla herhangi bir lisansının bulunmadığı, kaza tarihi itibarıyla bu yönde bir başvurusunun da olmadığı, patlamanın yaşandığı tarihten önce anılan Şirket hakkında EPDK Başkanlığına ulaşmış herhangi bir ihbar veya şikâyetin de bulunmadığı anlaşılmıştır.

98. E. Gaz San. ve Tic. A.Ş.'nin ortakları oldukları anlaşılan K.E. ve Ke. E.'nin yüzde elliler oranda pay sahibi olduğu Asgazsan Asetilen Gaz San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından 13/12/2010 tarihinde CNG satış, iletim ve dağıtım lisansı almak için müracaat edilmiş ise de bu Şirkete de lisans verilmediği anlaşılmaktadır.

99. Dosya bir bütün olarak incelendiğinde doğal gaz alanında faaliyet göstermek için herhangi bir lisansı bulunmayan E. Gaz San. ve Tic. A.Ş.'nin bu yönde bir başvurusunun da bulunmadığı, bu işyerinin lisansız şekilde doğal gaz faaliyeti gösterdiğine ilişkin bir ihbar ya da şikâyetin de söz konusu olmadığı dikkate alındığında meydana gelen patlama öncesinde EPDK yetkilileri tarafından tehlikenin açıkça öngörülebilir olduğu sonucuna ulaşılamamaktadır.

100. Kamu makamlarının muhakeme hatası veya dikkatsizliği aşan bir kusuru sonucu yani olası sonuçların farkında olmalarına rağmen söz konusu makamların kendilerine verilen yetkiler kapsamında tehlikeli bir faaliyet nedeniyle oluşan riskleri bertaraf etmek için gerekli ve yeterli önlemleri almaması durumları dışında ihmal sonucu meydana gelen ölüm ve yaralanma olaylarında mağdurlara hukuki, idari ve hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olması, devletin etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğü yönünden yeterli görülebilmektedir.

101. Somut olayda; patlamaya sebebiyet veren tüplere E. Gaz San. ve Tic. A.Ş. tarafından doğal gaz doldurulmuş olduğu, tüplerin daha sonra boşaltılarak içerisine oksijen doldurulduğu ve kullanımı sırasında içerinde kalmış olan doğal gaz nedeniyle patlamanın gerçekleştiği, lisanssız şekilde böyle bir doğal gaz dolumu gerçekleştirilmesi nedeniyle oluşan tehlikeden EPDK yetkililerinin haberdar olduğu ya da tehlikenin öngörülebilir olduğuna ilişkin bir veri bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda somut olaya ilişkin etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğünün yerine getirilmesinde EPDK yetkilileri hakkında mutlaka bir ceza yargılamasının yürütülmesi gerektiği sonucuna ulaşılamayacaktır.

102. Başvurular, soruşturma izni verilmemesi kararları üzerine verilen işlem den kaldırma kararı nedeniyle devletin -kamu görevlileri yönünden- etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğünü yerine getirmediğini ileri sürmüşlerdir.

103. Faaliyet alanına ve kurallara aykırı olarak tüplere doğal gaz dolumu yaptıran firma yetkilileri hakkında taksirle ölüme ve yaralanmaya neden olma suçundan yürütülen ve devam etmekte olan ceza davası ile başvuruların idari yargıda açmış oldukları ve devam eden tam yargı davasının etkili olmadığı yönünde bir iddia ve veri de bulunmayan somut olayda, EPDK yetkilileri hakkında soruşturma izni verilmemesi nedeniyle yaşam hakkı kapsamında devletin etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğünü yerine getirmediği sonucuna ulaşılamamaktadır.

104. Açıklanan gerekçelerle yaşam hakkı kapsamında devletin etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğüne yönelik bir ihlal olmadığı açık olduğundan başvurusunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

ii. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yetkilileri Yönünden

105. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş müfettişlerinin denetim yapmak suretiyle E., M. ve Ö. firmalarındaki iş sağlığı ve güvenliği açısından eksik ve yanlış uygulamaları tespit etmekle görevli oldukları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yapılması gereken iş sağlığı ve güvenliğine yönelik denetimlerin zamanında yapılmadığının bilirkişi raporlarıyla tespit edilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

106. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkililerine atfedilen kusur, anılan firmalara yönelik iş sağlığı ve güvenliği denetimlerini zamanında yerine getirmeyerek olası bir kazanın önlenmesi için gerekli adımların atılmasını sağlamamış olmalarıdır. Başvurucular, denetim yükümlülüklerini yerine getirmeyen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilileri hakkında etkili bir ceza soruşturulması yürütülmemesinden şikâyetçidir.

107. Doğal gaz faaliyetinde bulunmak için herhangi bir lisansı bulunmamasına rağmen oksijen dolumu için üretilmiş ve bu amaçla kullanılmakta olan tüplere doğal gaz dolumu yaptıran firmanın daha sonra bu tüpleri boşaltmak ve içlerine oksijen gazı doldurmak suretiyle satması sonucu patlamaların gerçekleştiği olayda iş sağlığı ve güvenliği yönünden anılan işyerlerinin denetimlerinin zamanında yapılmaması ile patlama arasında teknik olarak bağlantı kurulmamıştır.

108. Kamu makamlarının olası sonuçların farkında olmasına rağmen kendilerine verilen yetkiler kapsamında tehlikeli bir faaliyet nedeniyle oluşan riskleri bertaraf etmek için gerekli ve yeterli önlemleri almadıkları durumlar dışında ihmal sonucu meydana gelen ölüm ve yaralanma olaylarında da mağdurlara hukuki, idari ve hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olması etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğü yönünden yeterli görülebilmektedir.

109. Patlama sebebi de dikkate alınarak dosya bir bütün olarak incelendiğinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilileri tarafından tehlikenin öngörülebilir olduğu ve buna karşın alınabilecek önlemlerin alınmadığı sonucuna ulaşılamamaktadır. Bu durumda somut olaya ilişkin etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğünün yerine getirilmesinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilileri hakkında mutlaka bir ceza yargılamasının yürütülmesi gerektiği sonucuna ulaşılamayacaktır.

110. Başvurucular, soruşturma izni verilmemesi kararları üzerine verilen işlemden kaldırma kararı nedeniyle devletin -kamu görevlileri yönünden- etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğünü yerine getirmediğini ileri sürmüşlerdir.

111. Faaliyet alanına ve kurallara aykırı olarak tüplere doğal gaz dolumu yaptıran firma yetkilileri hakkında taksirle ölüme ve yaralanmaya neden olma suçundan yürütülen ve devam etmekte olan ceza davası ile başvurucuların idari yargıda açmış oldukları, devam eden tam yargı davasının etkili olmadığı yönünde bir iddia ve veri de bulunmayan somut olayda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilileri hakkında soruşturma izni verilmemesi nedeniyle yaşam hakkı kapsamında devletin etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğünü yerine getirmediği sonucuna ulaşılmamaktadır.

112. Açıklanan gerekçelerle yaşam hakkı kapsamında devletin etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğüne yönelik bir ihlal olmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

iii. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yetkilileri Yönünden

113. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İl Müdürlüklerinin TS 7450 standartlarına göre basınçlı gaz tüpleri periyodik muayene, deney, bakım ve tamir için gerekli araştırmayı yaparak yeterlilik belgesi vermekle görevli olduğu anlaşılmaktadır.

114. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ankara İl Müdürlüğü yetkililerine atfedilen kusur, E. Gaz San. ve Tic. A.Ş.ye ait tüplerle ilgili olarak gerekli denetimlerin yapılmamasıdır. Başvurucular, denetim yükümlülüklerini yerine getirmeyen Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ankara İl Müdürlüğü yetkilileri hakkında etkili bir ceza soruşturulması yürütülmemesinden şikâyetçidir.

115. 29/6/2011 tarihli bilirkişi raporunda, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının piyasa denetim ve gözetimi konularında yapması gerekenleri tam olarak yerine getirmediğinin belirtilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yapılan ön incelemede Basınçlı Gaz Tüplerinin Periyodik Muayene, Deney, Tamir ve Bakım Yeterlilik Belgesi'nin iki yıllığına vize edildiği, standart kapsamındaki basınçlı gaz tüplerinin standartta belirtilen sürelerde periyodik muayenesinin bahse konu yeterlilik belgesine sahip dolum şirketlerinin kendileri tarafından yapılmakta olduğu, İl Müdürlüğüne adı geçen firmaya 24/5/1999 tarihinde yeterlilik belgesi verilmiş olduğu, İl Müdürlüğü personeli tarafından vize edilmeden önce dolum tesisine gidilerek gerekli kontrollerin yapıldığı, tutanağa bağlanarak düzenli olarak ikişer yıllık aralıklarla 18/5/2001, 15/5/2003, 18/5/2005, 7/5/2007, 20/4/2009, 4/4/2011, 13/7/2011 tarihlerinde vize edildiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra periyodik muayenedeki amacın tüpün içindeki gazın kalite ve niteliği olmayıp dolum yapılacak tüplerin üzerinde tüpün mukavemetini azaltacak korozyon, çizik, ezilme, delinme vb. hususların olup olmadığı yönünde olduğu, İl Müdürlüğünün sadece tüpün dış kısmını denetleyebildiği, içindeki gazı denetleme yetkisinin bulunmadığı belirtilmektedir.

116. Kamu makamlarının olası sonuçların farkında olmasına rağmen kendilerine verilen yetkiler kapsamında tehlikeli bir faaliyet nedeniyle oluşan riskleri bertaraf etmek için gerekli ve yeterli önlemleri almadıkları durumlar dışında ihmal sonucu meydana gelen ölüm ve yaralanma olaylarında da mağdurlara hukuki, idari ve hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olması etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğü yönünden yeterli görülebilmektedir.

117. Dosya bir bütün olarak incelendiğinde sanayi tüplerinde meydana gelen patlamanın tüplerdeki bir kusurdan meydana gelmediği, firma yetkilileri tarafından tüplerin kullanım alanına ve kurallara aykırı olarak içlerine doğal gaz doldurulmuş olmasından kaynaklandığı dikkate alındığında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ankara İl Müdürlüğü yetkililerince bu yöndeki bir riskin öngörülebilir olduğu ve buna karşın gerekli önlemlerin alınmadığı sonucuna ulaşılmamaktadır. Bu durumda somut olaya ilişkin etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğünün yerine getirilmesinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yetkilileri hakkında mutlaka bir ceza yargılamasının yürütülmesi gerektiği sonucuna ulaşılamayacaktır.

118. Başvurucular, soruşturma izni verilmemesi kararları üzerine verilen işlem denetim kaldırma kararı nedeniyle devletin -kamu görevlileri yönünden- etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğünü yerine getirmediğini ileri sürmüşlerdir.

119. Faaliyet alanına ve kurallara aykırı olarak tüplere doğal gaz dolumu yaptıran firma yetkilileri hakkında taksirle ölüme ve yaralanmaya neden olma suçundan yürütülen ve devam etmekte olan ceza davası ile başvurucuların idari yargıda açmış

oldukları ve devam eden tam yargı davasının etkili olmadığı yönünde bir iddia ve veri de bulunmayan somut olayda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yetkilileri hakkında soruşturma izni verilmemesi nedeniyle yaşam hakkı kapsamında devletin etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğünü yerine getirmediği sonucuna ulaşılmamaktadır.

120. Açıklanan gerekçelerle yaşam hakkı kapsamında devletin etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğüne yönelik bir ihlal olmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının da *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Başvurucular Öztürk Avcı, Ahmet Burak Avcı, Mertcan Kaçan, Dilara Kaçan ve Meryem Doğan yönünden yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *kişi bakımından yetkisizlik* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Başvurucu Ferda Kaçan yönünden başvurunun DÜŞMESİNE,

3. Diğer başvurucular yönünden yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvurucular üzerinde BIRAKILMASINA 12/6/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ